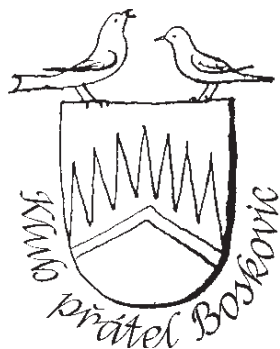

Vlastivědné listy Boskovicka

Číslo 1
březen 2008
ročník 16 (21)

Zprávy z Klubu přátel

Členská schůze KPB

Členové KPB se sešli 26. února v Kato-lickém domě na výroční schůzi s následujícím programem:

1. Zprávu o činnosti Klubu v roce 2007 přednesla Eva Šmátková
2. Zprávu o hospodaření přednesla Jaroslava Kovaříková
3. Zprávu revizní komise přednesl Josef Šafář
4. Návrh plánu práce na rok 2008 přednesla Eva Šmátková
5. Diskuse
 - Šmátková rozvedla jednotlivé body plánu
 - Válková – text Stromořadí Svatopluka Čecha umístit na naši tabuli naučné stezky u nového hřbitova
 - Oldřichová – Letos je 60. výročí jejího závodu na OH v Londýně, nabídla besedu
 - Šafář – navrhuje zájezd do Pardubic a besedu k R 43 zaměřit na historii i současnost
 - Paděra – nabídka přednášejícího k R 43
 - Oldřichová – nepořádek ve městě, kouření mladých
 - Paděra – měnit místa kamer ve městě
 - Slámová – úklid kolem firem a obchodů by měl někdo kontrolovat, uklizeno nebývá ani před MÚ
 - Meluzínová – vyšlapané cestičky vyložit kameny
 - Vašek – chodníky se mají dělat až nakonec, podle toho jak si lidé vyšlapou cesty
 - Šmátková – Hovory s... o R 43 i beseda s pi Oldřichovou se uskuteční s Klubem seniorů.
 - Šmátková – další návrhy na zájezdy – Velké Opatovice, Adamov – Světlý oltář, jeskyně Výpustek, procházka po Boskovicích – socha TGM
6. Členská schůze schválila plán práce na rok 2008.

Pavel Bačovský

Uměleckoprůmyslové škole, kterou absolvoval v roce 1929. Po studiích cestoval, ale trvale žil v Boskovicích. Žil především svými zálibami. Bylo to hlavně malířství, divadelnictví, byl velkým fotbalovým fanouškem, věnoval se filatelii – měl velkou sbírku známek. Velice rád chodil do lesa, kde rád houbařil, ale hlavně si vybíral místa na malování. Byl vynikajícím krajinářem, ale rád a dobře maloval také portréty. Nezapomínal ani na květiny, hlavně na šeríky. Nejraději maloval Boskovice, ale každý rok jezdil do Tater, kde hodně maloval např. v Těrchové, Rozsutci apod. Pokud nemaloval přímo na místě, dělal si skicy a doma potom tvořil plátna. Jeho dalším oblíbeným místem k malování bylo Kunštátsko a Olešnicko. Tam žil také jeho přítel, malíř Karel Hamerský. Často také zajížděl na Kořenec ke svému dalšímu příteli Františku Řehořkovi. V okolí Kořence hodně skicoval a maloval akvarely.

Otakar Kubín v roce 1958 k výstavě Pavla Bačovského napsal: „Vrchol produkce Bačovského jsou krajiny z boskovického okolí. Ty jsou mu nejbližší a těmi mluví k nám upřímnými slovy.“

Pavel Bačovský se v Boskovicích zúčastňoval všech kulturních akcí. Protože byl veselý povahy, měl hodně přátel. Sám sebe charakterizoval jako lidového malíře. Jeho malby i kresby jsou významné i proto, že zachytil Boskovice v průběhu

mnoha let. Na jeho obrazech jsou i místa, která dnes již vypadají zcela jinak. Pro starší generaci jsou to vzpomínky, pro mladší je to poznání bývalé krásy města a jeho okolí. Dá se říci, že jde vlastně o umělecký dokument.

Pavel Bačovský maloval téměř až do své smrti. I v době své nemoci dodělával ještě rozdělané obrazy nebo zpracovával své skicy. Celý život maloval stále stejně, nepodřizoval se žádným uměleckým směrům. Jeho obrazy visí v mnoha domácnostech, kde jistě přispívají k duševní pohodě těch, kteří se na ně zadívají.

Klub přátel Boskovic a Muzeum Boskovicka
Vás zvou na akce ke 110. výročí narození

Pavla Bačovského,

které proběhnou
ve středu 2. dubna 2008.

ODHALENÍ PAMĚTNÍ DESKY
v 15.00 hodin
na domě v ulici Na Dolech

VERNISÁŽ OBRAZŮ
v 16.00 hodin
ve výstavních prostorách
Muzea Boskovicka, Hradní 1.

Plán práce na rok 2008

Pro rok 2008 plánuje KPB uskutečnit následující akce:

1. Odhalit pamětní desku Pavlu Bačovskému ke 110. výročí jeho narození
2. Uskutečnit dvě členské schůze – únor, září
3. Uspořádat alespoň jedny Hovory s ... na aktuální téma
4. Vydat aktualizovanou brožurku Židovského města
5. Pečovat o provoz mikve v domě U Templu 3/5
6. Pokračovat ve vydávání Vlastivědných listů Boskovicka
7. Pravidelně sledovat stav informačních tabulí na naučných stezkách zdraví a opravovat zjištěné závady
8. Pokračovat ve spolupráci s Klubem přátel Pardubicka a Klubem historie a vlastivědy Hustopečska
9. Uspořádat setkání členů KPB a Boskováků žijících v Praze
10. Uskutečnit poznávací zájezd – podle návrhu členů KPB
11. Pokusit se o instalaci desky na DLPP
12. U příležitosti 100. výročí vysazení lipové aleje Svatopluka Čecha se pokusit o instalaci desky.

Tento plán činnosti byl projednán a schválen na členské schůzi Klubu přátel Boskovic 26. února 2008.

Změna stanov

Název Klubu byl rozšířen o informaci „občanské sdružení“. Počátkem měsíce března jsme obdrželi od ministerstva vnitřní ČR potvrzené doplněné stanov.

Placení příspěvků

Jak jste již mnozí zaregistrovali, usnesla se členská schůze konaná dne 9. října 2008 zvýšit od roku 2008 členský příspěvek na 50,- Kč za rok. Velká část členů příspěvek již zaplatila při členské schůzi. Ti, kteří dosud nezaplatili, mohou příspěvek předat některému členu výboru, který jim pak předá známky.

Prespolní mohou příspěvky uhradit zasláním 5 ks poštovních známek v hodnotě 10,- Kč. Věříme, že tak učiníte v brzké době.

Zasílání VLB

I nadále budeme pokračovat se zasíláním VLB těm, kteří nám zaslouží úhradu poštovního, které činí 60,- Kč za rok (4 čísla). I tuto úhradu je možné provést zasláním poštovních známek v hodnotě 10,- Kč.

Oděvní průmysl v Boskovicích Miroslav Pupík

Tradice krejčoviny sahá do 13. století, kdy se odvětví dědila na kalhotáře, kabátníky a vetešníky. Vlastní konfekční výroba v Boskovicích začala kolem roku 1880, kdy vídeňská firma Mandel začala do Boskovic dovážet lacinou konfekci, plátno a drilich (hrubá lněná látka) a měla faktorství (distribuci) v Komenského ulici Roku 1890 zřídila v ulici Kobližné (dnes kpt. Jaroše) svou provozovnu firma Majer, která šila kvalitní obleky. Roku 1910 založila firma Stein faktorství v ulici Jevícké (Havlíčkové) a později postavila továrnu na ulici Sokolské. Židovská firma Stein, později Standart, po první světové válce prodala závod Moravské agrární a průmyslové bance. V roce 1927 zakoupil celý objekt firma Ticho, která měla od roku 1907 výrobu a obchod na náměstí č. 30 a později dokonce zaměstnávala až 800 lidí. Kromě toho byla v Boskovicích řada malých firem, zvláště v židech, které šily na zakázku kvalitní konfekci.

V roce 1905 přišla do města vídeňská firma Mautner a Eltbogon a v roce 1913 vybudovala na Lidické ulici továrnu na oděvy. Po likvidaci v roce 1926 měla v nájmu budovu firma Hlavica a v roce 1930 byla zakoupena firmou Braun a Matoušek. Firma Brama šila sportovní oblečení a raglány a zaměstnávala až 460 lidí, převážně domácích krejčí. V roce 1933 byla postavena firma Nussbaum a Goldmann - konfekční továrna na Havlíčkově ulici číslo 31 (v posledních letech učiliště n. p. Kras). Již v roce 1915 postavil pan Sychra v Havlíčkově ulici č. 44 dvoupatrovou budovu (později pivovar), kde vyráběl vojenské oděvy a prádlo. Po likvidaci v roce 1923 pronajali budovu bratři Lacinové, kteří přešli od Munků na náměstí a zřídili výrobu cajkových pracovních oděvů (cajk je hrubá látka). Mimo to byla řada domácích krejčí ve městě a v židech, kteří odváděli kvalitní a poctivou práci, jak Brüll, Gubath, Herlinger, Friedmann, Sommer, Bašný, Hlavatý, Polák, Fabiánek, Dolejší, Nečas, Cibulka, Langr a další.

Domácí krejčí „fasovali“ od jednotlivých výrobců nastříhané látky a přípravu, doma vše ušili a pak hotovou konfekci nosili z domu nebo okolních vesnic nosili pěšky na zádech v plachtách, nebo vozili na trakařích do továren, kde je „odváděli“. Domácí krejčovina se v plném rozsahu udržela až do roku 1948, kdy postupně zanikala. V době největšího rozmachu

krejčovství, bylo až 4 000 domácích krejčí. Zvláště na Drahanské vrchovině se domácí výroba držela až do 70. let.

Za druhé světové války byly všechny židovské továrny a dílny pod německou správou. Židé byli odvezeni do koncentračních táborů a mnoho krejčích pracovalo na nucených pracích v Německu a Rakousku.

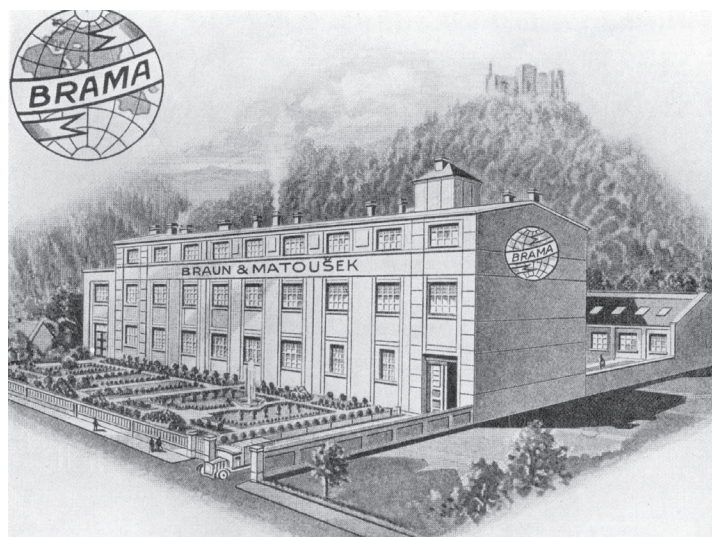
Po osvobození pak již budoucnost oděvního průmyslu byla v mechanizaci sítí a technika mířila ke specializaci a automatizaci výroby. Po znárodnění se výroba konfekce koncentrovala do šesti výrobních závodů. Domácí krejčí a švadleny přecházejí do nově vzniklého závodu Kras, který měl svá pracoviště v objektech Tichovo (Sokolská ul.) Matouškovo (Lidická), Fabiánkovo, Langrovo, Hružovo (Havlíčková ul.) a Weissovo (Kpt. Jaroše). Materiál s výrobky se však musely převážet mezi jednotlivými budovami. Aby se ušetřily náklady na přepravu vzešel návrh vybudovat nový závod. Tak byl postaven na ulici Sokolská závod n. p. Kras 04 Boskovice, ja-

kvalitní konfekci, jejíž kvalita byla uznávána nejen doma, ale i v zahraničí. Šila se zde konfekce pánská, chlapecká, obleky, kalhoty, saka, vesty, sportovní oblečení a bundy. Ale také vojenské, policejní a myslivecké uniformy. V průběhu výroby docházelo i k novým způsobům práce, jako fixace vložek do oděvů, naparování a podobně.

Hotové výrobky se vozily na stojanech - štendrech - do skladů v Brně i jinde. Mimo nákladní vozy k tomu účelu sloužil i vlastní, upravený autobus.

Výroba probíhala na průmyslových šicích strojích všech možných výrobních značek, jako na př. Dürkopp, Minerva, Lada, japonské Juki, Singer a dalších. Největší rozmach zažil závod Kras v 80. letech, kdy zde pracovalo až 1400 zaměstnanců. Do závodu dojížděli hlavně lidé z okolních vesnic Drahanské vrchoviny, kteří již od půl páté dovážely autobusy. Stovky tak zvaných „horoňů“ šlapala po Sokolské ulici z autobusového nádraží pravidelně do práce.

Podnik vyráběl konfekci jak pro tu-

Budova firmy Braun a Matoušek na dnešní Lidické ulici..

ko součást podniku Kras Brno. Výstavba započala v roce 1959 a byla dokončena v roce 1964, kdy Průmyslové stavby Gottwaldov budovu v ceně 7,5 mil. Kč předaly do užívání. Na stavbě se významnou měrou podíleli zaměstnanci závodu, kteří formou brigádnické práce celkem odpracovali zhruba 53 000 pracovních hodin. Závod byl slavnostně uveden do provozu 3. 1. 1965, kdy ho do užívání předala ministryně průmyslu Macháčová-Dostálová. Sem byla převedena celá výroba ze všech ostatních budov. Ve všech prostorách bylo ústřední vytápění, vzduchotechnika, v suterénu šatny, kde měl každý svou vlastní skříňku, sprchy, umývárna, odpočívárny, knihovna, kantýna, závodní kuchyně a jídelna i zdravotní středisko. Byla postavena i automatická kotelná, která pomoci tří kotlů Slatina vytápěla všechny prostory a dodávala páru pro parní lisy a žehličky na žehlení všech výrobků.

Nejdříve byla kotelná postavena na uhlí. V průběhu pozdějších let byla kotelná přestavěna na topný olej, mazut a nakonec na zemní plyn. Ve výrobních halách, kde byla pásová výroba, bylo zaměstnáno až 75% žen. Závod vyráběl

zemsko, tak i pro zahraničí. Vývoz byl hlavně do SSSR, Německa, Rakouska, Anglie, Belgie, Holandska i USA.

Pro výchovu nových pracovníků bylo zřízeno vlastní závodní učiliště na Havlíčkově ulici, kde byly učební obory pro krejčí a švadleny. Učilo se zde až 180 učňů.

Pro pracovníky závodu byla zajišťována tuzemská i zahraniční rekreace ROH, pro děti zaměstnanců pionýrské tábory. K propagaci výrobků sloužily i módní přehlídky konané při příležitosti FFP v letním kině.

Podnik obdržel za výsledky v práci vyznamenání „Za zásluhy o výstavbu“.

Ve funkci ředitele závodu se vystřídal pánové Pospišil, Slechta, Grepl, Dosedla, K. Grenar, Přibyl, Mikuš, J. Grenar a Pišlová.

Po roce 1990 podnik postupně omezoval výrobu z důvodů ztráty odbytišť doma i v zahraničí. Přes snahu vedení zachovat v Boskovicích dlouholetou výrobu textilních produktů, byla v roce 2007 výroba ukončena a podnik zanikl.

(Použité zdroje: Jaroslav Bránský: Židé v Boskovicích, Jaroslav Jurek: Zrcadlo života a vzpomínky pamětníků.)

Budova Krasu z roku 1965 - vlevo původní budova firmy Ticho.

Kde se pivo vaří, tam se dobře daří

Jan Zelený

Asi před 55 léty ukončil boskovický pivovar svou činnost. Svým stavem byl dále nepoužitelný a byl dokladem toho co potkalo a čekalo všechny pivovary podobného výkonu a stavu. V nejbližším okolí nedlouho před ním byly uzavřeny pivovary v Předklášteří a Moravské Třebové a po něm stihl podobný osud pivovary v Rájci a Jevíčku.

Pivovar zde popisují tak, jak šel výrobní tok. V hlavní budově pivovaru byla její levá část vždy využívána pro výrobu sladu, tedy jako sladovna. V zadní části pivovaru je doposud vetknuta do střechy budovy rampa zasahující do úzké uličky která snad ani nemá jméno. Tato rampa sloužila pro příjem sladovnického ječmene, sladovnický ječmen na rozdíl od krmného musel mít kvalitní moučnatá zrna s dokonalou klíčivostí.

Po příjmu byl ječmen na jednoduché čističce zbaven nečistot a zlomců a pak byl volně ukládan na přilehlou ječmennou půdu. Přivážen byl v době po válce jen pytlovaný a veškerá další manipulace byla ruční. Z této půdy v průběhu sladovací kampaně která zpravidla probíhala od září do května byl ječmen navážen na humna kde začínal sladovací proces. Boskovická sladovna měla humna ve dvou patrech, suterénním a nadzemním a v obou humnech byly i tzv. náduvníky. Náduvníky byly betonové nádrže krabicového tvaru které byly před použitím naplněny zčásti vodou a pak zaplňovány ječmenem. Při tomto se sbíraly tzv. splavky což byla hluchá zrna a tyto se po usušení používaly jako krmivo. V náduvnících byl ječmen asi tři dny než

nabobtnal a pak byl „vystírán“ na humna do tzv. „hromad“ s vrstvou asi 10 cm vysokou. Plocha hromady byla podmíněna kapacitou dalšího zařízení zvaného hvozď, bylo nutné, aby po dokončení klíčení které trvalo asi týden byla na tento celá přesunuta. Na humnech ječmen při teplotě do 15 °C naklíčil a říkalo se mu zelený slad, při tomto procesu se musel

pravidelně ošetřovat nejdříve „vidrováním“ tj. přehazováním vystřené hromady sladovnickou dřevěnou lopatou které se říkalo „vidrovačka“ a vidrovat bylo umění. Po vidrování musela být hromada rovná „jako mlát“ a dělníkem zv. slaďákem byla na svém povrchu obráceným koncem lopaty označena, při tomto byly přikreslovány i různé pivovarské symboly a ječmenné

klasy. Později, když vyrazily klíčky byly hromady načechrávány provoráním úzkou lopatou zv. voráčkou. Všechno toto se dělo proto, aby nedošlo ke srůstu a zaplesnivění naklíčených zrn, tzv. vrabců, pokud se tak stalo bylo velmi zle, plíseň zelený slad značně znehodnotovala. Po dostatečném naklíčení se přikročilo k „nastírání“ což byla doprava sladu na hvozď. Toto se v průběhu kampaně provádělo pravidelně v půldenních intervalech včetně sobot a nedělí. Doprava se děla kabelovým elevátorem (jedno z mála strojních zařízení sladovny) do horní části hvozdu. Místní sladovna měla klasická hvozď „anglického typu“ jež doposud stojí. Topilo se „na přímý oheň“ s tím, že ohniště bylo u předsklepí humen a spaliny procházely vodorovnými kouřovody v nejspodnější části hvozdu dané jeho půdorysy, tomuto prostoru se říkalo „podsvíne“. Kouřovody měly tvar kapky, to aby při propadávání usušených klíčků nedošlo k jejich zahřetí. Hvozď se tedy vytápěl horkým vzduchem při českém sladu pšenského typu (pro světlá piva) asi na 80 °C, při tmavém bavorském sladu používaném pro výrobu tmavého piva byla teplota i přes 100 °C. Zelený slad byl uložen nejprve na horní lise hvoz-

du kde po půldenním sušení byl shozen na spodní lisu a po dalším půldnu dosušen, tento proces se neustále opakoval. Podlaha lisek byla provedena ze zvláštních ocelových drátů s mezerami tak, aby mohl prostupovat teplý vzduch. Slad byl při sušení provzdušňován přehazováním zařízením zvaným „vendr“ které se neustále převalovalo po ploše lisy. Dodnes si dovedu vybavit zvuk doléhající do našeho bytu od kabelového elevátoru který se pravidelně ozýval v 7 hod. ráno a večer a večerní klapot vendru ve ztichlém pivovaru. Nad hvozdem doposud ční komín s typickým otočným nástavcem který zajišťoval lepší odtah spalin a výparů, pokud byl děravý říkalo se, že má pan sládek děravý klobouk.

Po dosušení přešel slad přes poslední stroj zvaný odkličovačka. Jednalo se o velmi primitivní stroj s rotačním válcovým sítem jež zbavil slad usušených klíčků zvaných květ který bylo nutno oddělit. Laicky řečeno v květu se slad zbavil všeho nevhodného k dalšímu použití, květ byl ovšem výborným krmivem zvláště pro dojnice. Po tomto byl slad uložen na sladové půdě.

Boskovický pivovar si rovněž musel vyrábět pražením tzv. karamelový slad používaný jako barvivo potřebné do tmavých piv. Pražící pec si pamatují již mimo provoz, stála zapomenutá na spodním dvoře, byla plechová, nádoba na pražení měla tvar koule se kterou se muselo ručně otáčet.

Další část provozu již souvisí s pivovarem. Slad potřebný k vácce byl ze sladové půdy nanošen přes šalandu na půdu nad bytem. Na této byl jednoduchý šrotovník jež zrna spíše rozmáčkal a toto „sypání“ potřebné pro jednu várku bylo uloženo v dřevěném zásobníku.

Vpravo od střední části pivovaru byl velký výrobní prostor. Zde v části přilehlé k ulici byla klasická varna o „varu“ asi 50 hl. Topilo se „na přímý oheň“ s tím, že ohniště bylo v průchodu z části varny na malý dvorek ve kterém bylo uloženo uhlí. Kád' (vystěrací a scezovací, scezovací

baterie - chloubka každé varny, kotel (pánev) varny, a chmelový filtr zvaný ciz bylo celé zařízení varny, veškerý pohon v kádi a kotli zajišťovala transmise se svými zvláštním hlukem od soukolí a plochých kožených řemenů. Výhoz mláta po ukončení várky se prováděl ručně z kádě korytem do přistaveného povozu, mláto (při vácce použitý slad) bylo žádané krmivo pro dobytek. Vzhledem k malému výkonu varny obsluhoval celé zařízení včetně ohně jen vaříč, pomocník vaříče zv. pumpauch nebyl.

Průběh várky probíhal asi tak, že v horní kádi se provádělo za stálého míchání vystírání a spaření sladového šrotu. Pak se odčerpala asi třetina obsahu do kotle a při teplotě okolo 75 °C se asi půl hodiny provádělo rmutování - zcukření. Rmut se vyčerpal zpět do kádě a vše se opakovalo, vařilo se zde „na dva rmuty“. Vzniklá „sladinka“ se stahovala tj. oddělila od vylouhovaného sladu (mláta) na scezovací baterii do kotle kde se pak asi dvě hodiny vařila s chmelem. Při tomto do ní přešli z chmele veškeré aromatické látky a zničila se mikroflóra.

Po dokončení várky která trvala 12 hod. byla nyní již mladinka přes „ciz“ což byl síťový filtr na zachycení rozvařených chmelových šišek přečerpána na chladicí stok. Stok byla velká plochá ocelová pánev kde mladinka ve slabé vrstvě přirozeně vychlázla. Stok byl umístěn ve stejném prostoru, protilehle od varny, na konstrukci ve výši asi 3 m o rozměrech asi 12 x 8 m a byl obchůzný po lávce jež vedla z varního prostoru po štitové a zadní stěně. Prostor pod štokem byl využíván pro uskladnění různých předmětů souvisejících z výrobou. Nalevo při vstupu do tohoto prostoru byl ještě stojatý parní kotel v kterém se připravovala pára a teplá voda pro potřebu výroby. Kotel obsluhoval a strojní zařízení opravoval pivovarský strojník p. Pevný. Parní stroj který zajišťoval pohon byl po válce odstaven ale ještě v r. 1954 byl na místě, nahrazen byl elektromotorem s tím, že transmise zůstaly.

Vzpomínka na Karla Kovaříka

* 4. ledna 1901

† 16. března 1978

16. března uplynulo již 30 let ode dne, kdy zemřel pan Karel Kovařík, který se významně podílel na dění v Boskovcích. Přesto, že nebyl boskovickým rodákem, Boskovice mu přirostly k srdci. Byl velkým nadšencem pro Sokol a myš-

lenkám Sokola zůstal věrný až do své smrti, a jako župní náčelník dovedl Sokolskou župu Krále Jiřího na XI. Vše-sokolský slet do Prahy. Od roku 1943 se zapojil se svými přáteli, většinou ze Sokola, do odbojové činnosti a 4. května 1945 přebírá jménem Revolučního národního výboru správu města. Cituji část dopisu od pana Aloise Rehořka, který byl v r. 1945 tajemník Revolučního národního výboru: „Byla v tom velká osobní statečnost a hrdinství, které si v té době nikdo neuvědomoval, kdy nastal přechod z Revolučního národního výboru do normálního života. Nezapomenutelný okamžik, kdy jsme šli do kanceláře starosty p. Večere a Karel Kovařík prohlásil: Pane starosto, jménem Revolučního výboru přebíráme správu města. Prošlo to v klidu a s historickou rozvahou. Pak již nastalo zajišťování plynulého hospodářského života. Situace nebyla jednoduchá v zásobování obyvatelstva v přidělovém hospodářství. S příchodem Rudé armády přibyla další starost o její zásobování.

Udržení klidu a rozvahy, aby lidé se nedali strhnout k nepodloženým činům, zamezit drancování, plnění a krádežím, kdy v takových okamžicích k tomu často dochází. Někteří jedinci nebyli spokojeni s klidným a rozvázným přechodem. Vzpomínám si na výrok Navrátila: -To není žádná revoluce, nikoho jsme nepověsili a nezastřelili.- Hájili jsme, aby všechny případy kolaborace byly rádné a z rozvahou projednány soudy. Svou malou kusou vzpomínkou chci vyslovit poděkování Karlu Kovaříkovi a všem, kteří zajistili plnění a dnes již nejsou mezi námi, kteří v duchu Sokolského hesla - Ni zisk, ni slávu - udělali pro spoluobčany vše, co se udělat dalo.....“

Do rádných voleb pak Karel Kovařík zastával funkci předsedy MNV, kdy pak předal úřad předsedy Jaroslavu Chaloupkovi. Nadále však zůstal členem rady MNV, kde m.j. zastával funkci předsedy komise pro výstavbu. Nelze opomenout, že Karel Kovařík měl velkou zásluhu na výstavbě Letního kina a na získání Fil-

Jaroslava Kovaříková

mového festivalu pracujících pro město Boskovice, což jistě nebylo v té době jednoduché. Jako předseda místního štábu FFP organizačně zajišťoval každoročně celý průběh festivalu. Vyvrcholením jeho činnosti byly 7. Pévecké slavnosti Ji-homoravského kraje 1. června 1969, kterých se zúčastnilo asi 2.000 účinkujících, včetně Státní filharmonie Brno.

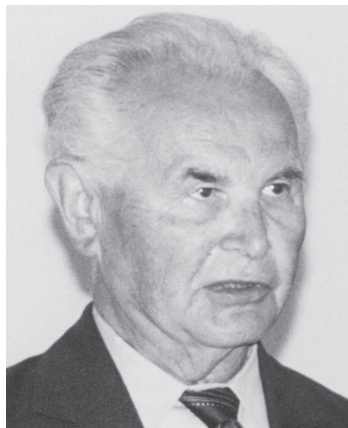
Pak přišla normalizace, kdy byl Karel Kovařík ze všech funkcí odvolán. Bylo mu vytýkáno hlavně to, že se v roce 1968 podílel na znovuvzkříšení TJ Sokol a že nesouhlasil se vstupem vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968 na naše území.

V roce 1977 Karel Kovařík vážně onemocněl. Krátce před svou smrtí požádal své syny Karla a Pavla, aby jej v nemocnici dovedli na balkon, odkud je pohled na Boskovice. Cítil, že Boskovice vidí naposledy a slzy mu tekly po tváři. Zemřel v boskovické nemocnici, o jejíž výstavbu se rovněž zasloužil.

Do brněnského krematoria se s ním přišlo rozloučit mnoho občanů z Bosko-

Jaroslav Bránský - čerstvý osmdesátník

Jiří Bušina

Je to až neuvěřitelné, že jsme se dožili osmi krátků. Jaroslav Bránský se narodil 30. března 1928, pár zimních dní po mně. Naše životní cesty se mnohokrát za těch osmdesát let potkaly a zase rozešly.

Jaroslav vychodil v Boskovicích obecnou školu a pak nastoupil na reálné gymnázium, kde maturoval v roce 1947. Jeho další studium jej zavedlo na filozofickou fakultu Karlovy univerzity v Praze, kde v roce 1951 získal aprobaci pro vyučování latiny, filozofie a občanské výchovy. O rok později pak dosáhl titulu doktor filozofie.

To jej však již čekala dvouletá vojenská základní služba. Po jejím ukončení nastoupil jako učitel na základní školu v Rázové u Bruntálu. Po roce učitelské služby nastoupil jako inspektor pro kulturu na okresní národní výbor v Bruntále, kde působil tři roky. Stále však jej to táhlo do rodných Boskovic, což se mu podařilo. Učil na základních školách v Benešově, Letovicích a v Boskovicích.

Při zaměstnání dálkově studoval na Filozofické fakultě Palackého univerzity v Olomouci obor český jazyk a literatura. Od roku 1962 nastoupil jako profesor na boskovické gymnázium, kde působil až do roku 1998. Od té doby je v plném důchodu a veškerou svou energii věnuje psaní a historii.

Jaroslav Bránský se celý život věnoval kultuře a bádání v historii. Sám, již jako student na boskovickém gymnáziu hrál ve Stroupežnického Fidlůvce, později i režisoval. Více času však věnoval studiu historie, zejména boskovických židů. Výsledkem této práce je obsáhlá kniha Židé v Boskovicích, mapující historii židů od jejich příchodu do Boskovic. Tato tematika mu byla velice blízká, protože se narodil a celé své mládí žil v židovské čtvrti a měl mezi židovskými kluky mnoho kamarádů.

Jaroslav také překládal. Z francouzštiny poezii, ale hlavně z němčiny. Je to především celé dílo boskovického rodáka Hermana Ungara, židovského spisovatele německé písničky. Zajímavý je překlad divadelní hry Altánek, kterou podle Bránského překladu nastudovalo pražské divadlo Ypsilon a hrálo po tři sezóny.

Neodmyslitelná od Jaroslava je i jeho činnost při organizování výstav obrazů. Zná se s mnoha významnými umělci a snažil se je získat pro vystavování jejich obrazů v Boskovicích. Byl by to velký výčet malířů, které s jejich obrazy představil v Boskovicích.

Jak jsem již uvedl na začátku, naše cesty boskovickou kulturou a děním ve městě se potkávaly a zase rozcházely. V počátcích to byla naše činnost ve Sdruženém klubu pracujících. Kde Jaroslav organizoval výstavy obrazů a pomáhal organizovat kulturně společenský život.

Hlavní naše setkání bylo při zakládání Klubu přátel Boskovic. Jaroslav se stal jedním ze zakládajících členů a prvním předsedou. Klub v té době získal mnoho členů a postupně si získával postavení ve městě.

Setkávali jsme se také velmi často při jednáních kulturní komise městské

ho úřadu, kde jsme se snažili ovlivnit kulturní dění ve městě.

Bylo to především zdraví, které Jaroslavu Bránskému omezovalo jeho aktivní činnost. Tu přenesl domů, k počítači a věnuje se pilně psaní knih. V posledním období je to zejména Historie rodu Ježků z Blanska a jako zatím poslední je to kniha Čtyři z Boskovic. Jde o osudy čtyř žen, které spojuje jméno Boskovic. První dvě pocházely z rodu pánů z Boskovic, další dvě v Boskovicích žily. S knihou Čtyři z Boskovic se budete moci setkat na její prezentaci v zámeckém skleníku dne 29.3. 2008 v 15,30 hodin. A samozřejmě i s autorem.

Bylo by možné ještě dále sledovat plodný život Jaroslava Bránského. Ale proč se jen ohlížet zpátky. Vždyť jubilant, i přes své zdravotní potíže, má další plodná léta před sebou a elánu na rozdávání.

A tam mi nezbyvá, než mu jménem svým, ale i jménem jeho přátel i obyvatel Boskovic, popřát do dalších let života hodně a hodně zdraví, tvůrčího elánu a také trochu toho štěstíčka. Aby se mu dařilo v naplňování jeho smělých plánů ve spisovatelské a badatelské činnosti.

Abychom se ještě dlouho potkávali na kulturních a společenských akcích ve městě.

Jaroslava Kovaříková

Jiří Bušina oslavil osmdesátku

Před několika týdny, přesně 12. února oslavil své 80. narozeniny pan Jiří Bušina. Kdo jej zná, nemohl uvěřit, že je to pravda pravdoucí. Jiří Bušina, neúnávná hlavní páka Klubu přátel Boskovic, stále plný elánu, plný nápadů a plánů, co by se ještě dalo udělat pro Boskovice, pro zpříjemnění života občanů v našem městě a čím překvapit návštěvníky Boskovic. Neboť Boskovice, které jsou jeho rodným městem, má velice rád. Ve dnech kolem data jeho narozenin k němu přišlo mnoho gratulantů z řad jeho přátel a známých s přáním hodně zdraví a hodně sil do dalších let. Jeho osmdesátka je také příležitost k tomu, abychom Jiřímu Bušinovi, my všichni, kteří si jeho práce velice vážíme, vyslovili velké poděkování za všechno, co pro Boskovice udělal a dosud dělá. A je opravdu za co děkovat.

Jiří Bušina - to je ochotnické divadlo. Od svých 17 roků se věnuje této činnosti, nejdříve jako osvětlovač, kulisák. Později jako řídící osoba celého kolektivu. Nikdo by nedokázal ani odhadnout, kolik času věnoval po svém zaměstnání Ochotnickému divadlu. O tom nás může přesvědčit i jeho vydaná kniha Historie Boskovic-

kého divadla, která potěšila mnoho lidí, kteří si ji koupili. A údaje uvedené v publikaci ještě dále doplňuje, sbírá další skutečnosti o divadle v Boskovicích. Nejvyšší ocenění ochotnických divadelníků Zlatým Harlekýnem, které dostal ke svým osmdesátinám je jistě velmi zasluženým poděkováním za jeho celoživotní lásku a práci pro Ochotnické divadlo.

Další velkou láskou Jiřího Bušiny jsou jeho rodné Boskovice. Byl jedním ze zakladatelů Klubu přátel Boskovic, ve výboru tohoto občanského sdružení je jednatelem. V Boskovicích snad není místo, které by neviděl, nenavštívil a neznal jeho historii. Dějiny města, významní rodáci a významné osobnosti které v Boskovicích žily, události ve městě, které zavál prach času, to všechno dovede objevovat a připomínat. Velký podíl má na zřízení pamětních desek a na vybudování památníku malíře Otakara Kubina, které Klub přátel Boskovic věnoval občanům města. V současné době je to příprava na odhalení pamětní desky malíři našeho města Pavlu Bačovskému k jeho 110. výročí narození. A jsou i další akce, které mají stopy práce Jiřího

Bušiny, na příklad Naučné stezky a zpřístupnění Mikve.

Čtyřikrát ročně vycházejí Vlastivědné listy. Vydává je Klub přátel Boskovic společně s Vlastivědným kroužkem KZMB. A kdo je čte, ví, že i na vydávání Vlastivědných listů má značný podíl náš oslavenec. Jeho zajímavé články jsou v každém čísle.

Nemohu opomenout, kolika lidem udělal Jiří Bušina radost organizováním poznávacích zájezdů na různá místa v naší vlasti, organizováním zájezdů do Brněnských i Pražských divadel, výlety na různé výstavy mimo Boskovice. Kam všude se díky němu mnozí z nás podívali. Neboť každý neměl a nemá auto, aby si mohl výlet uskutečnit sám. Bez „Jirky Bušiny“, by se v Boskovicích neobešla žádná kulturní událost. Ať to byla výstava fotografií, malířů, a další podobné akce. Pokud akci sám neorganizoval, vždy se zapojil. A vždy s nadšením a elánem. Nikdy nečekal na díky, ani na odměnu. Naopak, vždy skromný a jako by opodál sledoval, jak se o akci lidé zajímají, jak se jim líbí. A jeho okolí bralo jeho práci jako samozřejmost a neuvědomovali si ce-

lé roky, že se nám všem snaží zpříjemnit život, aby bylo kolem nás hezky. A přitom nikdy neřikal - já jsem udělal, ale řekl - my jsme udělali, čímž ocenil práci celého kolektivu.

Dodatečně jsme se dozvěděli, že s odstupem několika dní, slavila svoje narozeniny i manželka Jiřího Bušiny, pani Františka Bušinová. Víme, že pro ni nebylo nikdy snadné tolerovat věčnou nepřítomnost svého manžela doma. Přes všechny problémy, které veřejná činnost jejího manžela přinášela, nikdy mu nic nezakazovala. Díky si zaslouží i pani Bušinová, že byla trpělivá a tolerantní a velkou oporou svému manželovi v jeho práci pro veřejnost.

Do dalších let přejeme Vám, manželé Bušinovi, hodně zdraví, pohodu, a ať se Vám splní vše, co si sami přejete!

Šťastně dívejte se kolem sebe uvidíte dobré lidi, kytky, nebe. Když Vás stále bude těšit svět, můžete se dožít i sta let!

Vaši práce vážíme si stále víc, my všichni z Klubu přátel Boskovic.

Josef Janků - Arboretum Šmelcovna Boskovice (sponzor Vlastivědných listů)

Šmelcovna 3, 680 01 Boskovice, tel./fax 516 453 071, e-mail: arboretum@smelcovna.cz, www.smelcovna.cz

Zbeme širokou laickou i odbornou veřejnost, milovníky přírody k jarní prohlídce ARBORETA ŠMELCOVNA s možností nákupu širokého sortimentu okrasných rostlin.

Provozní doba pro rok 2008: po - ne 9⁰⁰ - 17⁰⁰ hod., prodejní doba: po - ne 9³⁰ - 16³⁰ hod., tel. 602 173 936.

JARO V ARBORETU: Cibuloviny Akce Rhododendron

**11. 4. - 20. 4.
8. 5. - 18. 5.**

Vlastivědné listy Boskovicka, vydává Klub přátel Boskovic, o.s., společně s Vlastivědným kroužkem KZM Boskovice. Redakční rada: PhDr. Helena Janíková, Mgr. Ilja Melkus, Miroslav Pupík. Redakce: Jiří Bušina, Plačková 23, 680 01 Boskovice, kam zasílejte příspěvky, dotazy a připomínky. Vychází 4x ročně jako příloha regionálních novin Boskovicko. Uzávěrka příštího čísla je 15. května 2008.